







Faint, illegible text in the right-hand column, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text in the middle column, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text in the left-hand column, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

### 1991 Book Review

...the book is a...  
 ...the book is a...  
 ...the book is a...

...the book is a...  
 ...the book is a...  
 ...the book is a...

...the book is a...  
 ...the book is a...  
 ...the book is a...

### 2000

...the book is a...  
 ...the book is a...  
 ...the book is a...

...the book is a...  
 ...the book is a...  
 ...the book is a...

...the book is a...  
 ...the book is a...  
 ...the book is a...

...the book is a...  
 ...the book is a...  
 ...the book is a...

...the book is a...  
 ...the book is a...  
 ...the book is a...

...the book is a...  
 ...the book is a...  
 ...the book is a...

...the book is a...  
 ...the book is a...  
 ...the book is a...

...the book is a...  
 ...the book is a...  
 ...the book is a...

...the book is a...  
 ...the book is a...  
 ...the book is a...

### X

...the book is a...  
 ...the book is a...  
 ...the book is a...

### X

...the book is a...  
 ...the book is a...  
 ...the book is a...

### John

...the book is a...  
 ...the book is a...  
 ...the book is a...

### 1991

...the book is a...  
 ...the book is a...  
 ...the book is a...

## Защита от крада и вандализма

...the book is a...  
 ...the book is a...  
 ...the book is a...

**Защита от крада и вандализма**

...the book is a...  
 ...the book is a...  
 ...the book is a...





## ПАВЛЕ МАРКОВИЋ АДАМОВ

Цртеж пером  
Од д-ра Каменика Суботица

Жао ме је, што раније нисам сазнао за тридесетогодишњицу Адамовљевој, да се прикладним описом одужим и својем бившем професору, књижевнику, којег високо ценим, човеку, који је заиста честит.

Шта се може рећи, са неколико речи. Шта ли се може написати за новине на брзу руку.

Па ипак — да рекнем оно, што ми пре на памет дође, да изаберам макар неколико од оних осећаја, што их у души ми буди помисао на његову тридесетогодишњицу, његов драгоцени књижевни рад и његово чојство.

Неколико година био ми је професор у карловачкој гимназији и ја сам га врло волео. Но и сам био сам од оних, што мрзе професоре (које тек доцније, када се опаметимо, почињемо ценити), али њега смо сви волели. Паја! То је било име омиљено, сваки је у њему гледао добра човека и идеалног пријатеља омладине.

Утицај на нас вршио је велики. Предавао нам је српски језик и са ванредном љубављу учио нас најлепши словенски језик волети и на његову чистоту познати. Уз ретке класичне професоре Живановића и Врховца Марковић је најлепше пристајао као учитељ српскога језика и сејач љубави и смисла за српско. Сви смо га нарочито ценили као књижевника.

Тада су баш у јеку биле његове приповетке, оне приповетке, чији културни значај наша смрзнута књижевна критика још није у стању оценити.

Све се у главу натурају неке теорије, доктрине се грчевито држимо, на заборављамо питати: како си, пишче, постао, ко си и одакле си и шта хоћеш да кажеш народу своме?

Не испитујемо ми то, не питамо ми за то, већ, често пута сурово, задевамо ово или оно и све ми нешто боље знамо, нешто дубоко чујемо.

Ето пишемо о Адамову, а и не знамо, шта је равни Срем, цемамо подобности разумети песму славујеву у Фрушкој Гори. Зар само то? Не. Ми не знамо, шта је јутро у Срему, шта је звездана ноћ са бескрајно занимљивим лавжом паса и ширпом ђермова, праскозорје са мистичним кукурицањем петлова. Ми не разумемо звоњење сремских звона, радости народне, његову тугу и борбу; његове тежње празне и здраве, не разумемо... а хтели би писати о Адамову!

Што је Тинико мору и острву, што је Јанко Мачви, то је Адамов Срему. Он је песник Срема и тумач живота српскога племена тамо, где звона тако лепо звоне, где се жито жути као злато, где живи народ, готово заборављен од своје интелигенције, а толико добар и тако подобан за прогрес и цивилизацију. Ко не познаје Срем, не познаје Адамова.

Он се у млађе своје доба угледао нешто на Росегера, али су његове приповетке у главном његове, жива слика његове душе и углађена слика Срема. Углађена! Да, углађена, до-терана, умивена.

Па зар нема у Срему и каљуге и блата, чкаља, корова и парлога?

Има.....

По оставите то другима. Душа песника, душа идеална, добро срце тражи само лепо, милује гледати само добро, воли о томе писати, певати. Родиће се човек мрких и тмурних погледа и он ће описивати, како су прљаве каљуге у Срему, како чкаљ бде, како коров треба чулати. Нека то описује, јер је Адамов већ описао, како је небо ведро, како сунце топло сјаје, како је душа девојачка чиста, како у сељаку сремском има још много добра.

Тако је писао, јер тако мисли и тако осећа, а тако је и одгајен. Родио се и одрастао у Срему, одгајно га народни идеализам карловачке гимназије, по том је сам ступио у службу, да српску децу српски одгаји. Зар је могао другачије писати! Срем је пун српског народног идеализма; у Карловцима нема борбе за министарске столице и каријеру у државној служби. Карловци, то типично калуђерско место, ипак има једно српско срце. Тамо су живе идеје Вукове, тамо се Илијада поређује са српским народним песмама, у ваздушном простору летриша се тамо дух Бранков, тамо је писао приповетке писац, који уређује Бранково, све-српско коло. И таки писац не руши, нити обара, већ крепи, диже, разведрава.

У осталом сви људи нису једнаки. Један види на ружи три, други ружу на трију. Адамов воли руже, цвеће, мирис зоре, жутило шенице, добре душе. То воли он, то воли његова приповетка, која ће у српској књижевности бити трајни документ, како је некада једна идеална душа идеално писала о својем китња-

стоже Срему, о својем народу. Најзад, те ће приповетке и за оне агитаторе, који су незадовољни са народним стањем у Срему, па желе и раде на побољшању и напретку, бити вазда путовања у одабирању зла и добра у народу нашем тога крају.

С тога Адамовљево приповетке имају велику цену и у томе лежи његова велика заслуга као јавног радника. Заслуга! Излишно је било о томе говорити, јер он не тежи ни за каквом славом, ни за каквим заслугама. Пун је истинска чојства и као писац и као човек, те ради, што му је то у души, а не тежи за праскањем ракетли и бомби. Та он је наш — Паја....

Због тога ми је, и онет велим, жао, што пре нисам сазнао за доба тридесетогодишњице његовога књижевног рада, па да за „Београдске Новине“, које вазда са задовољством истичу сјајне појаве у нашем народу, напишем оштрији и прикладнији састав, у којем би, ако не све, оно барем што мислим да треба, било речено. Овако је речено само оно, што се може на брзу руку казати, што се може написати на суморној Влтави, за дана студена и снежна. Има ли у говору моме ма и мало то-плине, не треба се чудити. Мисао на Адамова живо ми је предочила, како у нашем китњастом Срему сунце топло сјаја, птице весело цвркују, бујна вегетација дивно мирисе, како се песма весело разлиже.

Златни Праг, 25—XI—1904.

### ПИСМА ИЗ ПЕТРОГРАДА

„Београдским Новинама“

IV.

Офанзива — Алексејев и Спиридович — Руско-јапански спор — Мишљење једнога Француза — А шта ради Штесел?

Па како, како? Шта је код вас ново?

Код нас је тако рећи све по старом. Ви наравно очекујете судар испод Мундена, а очекујемо га и ми. Па кад ће да почне офанзива? На то се не може тачно одговорити. Варем кругови, у којима се ја прећем, не знају ма да су (не примите за самохвалисање) прилично извештени. У осталом така питања и нису ништа друго до строге војничке тајне, па тешко да ће их и много униформованих знати, јер то је ствар генералнога штаба и государева. Ипак толико се за тврдо зна, да зима без боја проћи неће, а оно што ви очекујете (одлучну битку) као да меродавни кругови очекују тек — на пролеће. Па ко ће већ толико дуго чекаати на тај одлучни час? Будите стрпљиви, а не заборавите, да има и то мишљење, како ће се убрзо обе војске сударити, јер сам Куропаткин мисли, како су му сала, по одласку Алексејева, руке одрешене, те може са целокупном арматом располагати.

Тако мисле противници Алексејевљеви, они људи, што га криве и за последње битке пребацујући му да као врховни није довољну силу ставио на расположење Куропаткину и код Ђаојанга и на Шаху. Но међу те противнике вице-краве не спада познати наш конзул Спиридович. Он је шта више велики поштовалац Алексејева и са одбором Благотворителног Опшества дочекао је у Москви и свечано га поздравно, истакнувши при томе и велике његове заслуге за Словенство и његову генијалност у управљању на далеком Истоку. Наравно да му при томе Спиридович није заборавио предати диплому од словенско-романске заједнице у Паризу, којој је он (Спиридович) и творац и председник.

Ја бих вам о овој ствари писао још, али не знам како се држе „Београдске Новине“ према Спиридовичу па је боље и да не пишем. То је у осталом боље и тога ради, што знам да не милујете којекаква задевања, но вам је милије, кад ваши сарадници остављају људе на миру, а држе се ствари.

Едем, на ствар.

Овде се са великом пажњом прати спор Јапанаца са Француском, управо суровост јапанска према францускоме министру иностраних дела. Јавили сте већ без сумње о јапанскоме протесту противу тога, што француске лађе дају угаљ балтичкој флоти, а без сумње сте и сами приметили, да то Французи чине са великом лежерношћу, готово са особитим задовољством. Многи, који су то опазили, мисле да се то тако ради услед појимања савеза са Русијом али није само то. Французи су и другу ствар врло добро поњали, и због тога се тако лежерно, готово изазивачки држе. Они су ушли потпуно у психологију јапанске политике и агресивности и изгледа, да није готово шећко једно, љуте ли се Жулаца, што они Русима дају угаљ, или се не љуте. Разговарао сам са једним овдашњим Французом,

који (мимогред буди речено) Србију добро познаје, и он ми на питање о протесту јапанском рече: „Да сам Србин и да пијем казу пред „Касниом“, рекао бих вам (опростите ми то): пуца нам ирусдук, што се Јапаници љуте, али вам овде на Неву велим да нам до љутје њихове није стало баш ни мало.“

„Али то може имати рђавих конзеквенција рекох на то. „Шта мислите под тим? Рецимо, заплет са Јапаном.“ Француз се насмеја и рече живо: „Заплет између Француске и Јапана зрела је ствар. То је само питање времена. Французи знаду, шта Јапан спрема Нидокини и уверени су, да је заплет неизбежан, кад било. У осталом што пре, то боље...“

Видите, шта се све иза кулиса мисли шта се све осећа. Видите како је често пута површина мирна, а како је испод ње узбуркано. Толико пратим то ратно питање, толико ме сви његови детаљи занимају, па ипак сваки час наилазим на нову идеју, нов осећај.“

Најзад вас све то неће чудити, јер знате из каквих је елемената сложен живот историјски, како су безбројне идеје и осећаји. Ви не тражите дакле, да вам ја о свему томе умумем, и питате ме: а шта ради Штесел?

Та то, за бога и ви знате. Барикадирају га, како су мало кога до данас бомбардовали. Али — заман. Телеграфовао је ових дана цару о последњим очајним нападима јапанским и ти су телеграми изазвали велико — задовољство. Искрено да вам кажем, нисам (према енглеским вестима) мислио, да ће Порт-Артур дочекати Рождественскога, али сада то верујем. Тврђава Ерлунгшан, као што сте без сумње сазнали, у руским је рукама.

Сергије

### ПИСМА ИЗ ЗЛатНОГ ПРАГА

„Београдским Новинама“

X.

Dům českého studentsva v Praze — Дом чешких ђака у Прагу

Полагано али тврдим корацима зима се приближује. Кад сване, густа, бела и студена магла нас покрива. Зимски се наутри ваде из заложнице и тражи се јевтини угаљ. То су у осталом дарови зиме, тако лепе и тако немилостиве. Но триети се мора, јер се мора живот отаљавати; мора све догле, докле не дотраје. У осталом не можемо сви бити министри и посланици, јер се сви писмо ни родили у Србији, земљи топлој и на народни трошак грејаних кабинета и топлих само за ђаскање о бригада народним.

Но да се махнемо задевања, па да говоримо о великој бризи, коју брине и наш народ, о бризи, коју брину и добри људи у Србији, а нарочито у Београду.

Читао сам већ у новинама, да се ради зимско одело за ђаке Велике Школе, и та лепа ваша брига за будуће носиоце јавнога живота у Србији повод ми је, како су се Чеси почели бринути за своје великошколце.

Не живи тешко само српски великошколац. Чешки ђак живи теже од њега. Има чешких ђака из добрих кућа, али има много и сиротиње, коју убија и зима и мори глад. Наравно, чешки ђак је издржљив као Јапанац; он гладује, али учи; зима му је, али се он упорно бори, да науком дође до коре хлеба. Но млад организам није од говања, и многи подлегне или се убије за цео даљи живот.

Није чудо, што Чеси студа имаду своје великошколско питање и што нарочито у Прагу има велики покрет за помоћ ђацима. Тај се покрет све више и више органише и подоста је већ учињено за добро сиротана ђака. Све то описати било би врло поучно, а српска држава ако би мислила од своје стране што год учинити за свог сиромашног ђака, не би лоше учинила, кад би овамо којег човека послала, да проучи ту ствар и министру просвете поднесе стручан извештај. То би се могло учинити тим пре, што без сумње имајете по којег беспосленог професора, који за те и те заслуге беспослени и у својој беспослености јариће крсти.

Ово је тек да се напомене, јер нисам од оних, што верују у иницијативу државе, нарочито српске. Варем до сада. А биће их и у Србији доста, који знају, шта је све тамо учинила приватна иницијатива.

Иницијатива, која не долази од државе, и за Чехе је врло важна, и чешки сиротни ђаци благодаре за велико добро иницијативе својих народњака.

Ових дана отворен је дом чешких ђака у Прагу. Знао сам већ дуже времена за то, видео сам слике из тога дана, али сам се пре неки дан врло задовољно из ствар, пошто сам прочитао чланаке у једним новинама о то-



Културно  
наслеђе  
Србије





THE  
LIBRARY  
OF THE  
MUSEUM OF  
COMPARATIVE ZOOLOGY  
AND ANATOMY  
HARVARD UNIVERSITY  
CAMBRIDGE, MASSACHUSETTS  
U.S.A.

THE  
LIBRARY  
OF THE  
MUSEUM OF  
COMPARATIVE ZOOLOGY  
AND ANATOMY  
HARVARD UNIVERSITY  
CAMBRIDGE, MASSACHUSETTS  
U.S.A.

THE  
LIBRARY  
OF THE  
MUSEUM OF  
COMPARATIVE ZOOLOGY  
AND ANATOMY  
HARVARD UNIVERSITY  
CAMBRIDGE, MASSACHUSETTS  
U.S.A.



THE UNIVERSITY OF CHICAGO  
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO  
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO  
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO  
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO  
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO  
LIBRARY

